

**OPINIE SEPARATĂ**  
**expusă în temeiul articolului 27 alineatul (5) din Legea cu privire la Curtea**  
**Constituțională și articolul 67 din Codul jurisdicției constituționale**

Prin prezenta, subsemnatul îmi exprim dezacordul cu soluția adoptată de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.25 din 12 august 2021, prin care au fost admise parțial excepțiile de neconstituționalitate invocate în sesizările nr. 208g/2020, nr. 44g/2021, nr. 49g/2021 și nr. 76g/2021 privind controlul constituționalității a unor prevederi din articolul 287 alin. (1) din Codul penal.

Prin sesizările menționate *supra* autorii au solicitat controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 287 alin. (1) din Codul penal, considerându-le contrare articolelor 1 alin.(3), 22, 23, 26 și 54 din Constituție, afirmând că acestea nu întrunesc exigențele de calitate a legii penale.

Prin Hotărârea nr. 25 din 12 august 2021 Curtea Constituțională a admis parțial excepțiile de neconstituționalitate și a declarat neconstituționale cuvântul „**grosolan**” și textul „**cinism sau**” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal.

Dezacordul meu se referă, în special, la soluția Curții expusă în punctul 2 din dispozitivul Hotărârii adoptate, precum și cu o parte din argumentele invocate în susținerea acestora.

**A. Cu privire la neconstituționalitatea cuvântului „grosolan”**  
**din articolul 287 alin. (1) din Codul penal.**

1. Prin Hotărârea nr. 25 din 12 august 2021 Curtea Constituțională a constatat că, contrar articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 din Constituție, textul „acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal prezintă probleme din perspectiva calității legii doar termenul „grosolan”, deoarece acesta „complică în mod inutil formularea legii”, „generează o stare de incertitudine juridică și creează impedimente la interpretarea articolului de către instanțele judecătorești” [§ 79]. De asemenea, s-a afirmat că practica de aplicare a textului contestat ar fi confuză, deoarece acesta are, în interpretarea Curții Supreme de Justiție, o semnificație similară celui din articolul 354 din Codul contravențional (huliganismul nu prea grav) [§ 75-76]. Curtea a stabilit că, în realitate, diferența dintre infracțiunea și contravenția de huliganism constă, „în prezența sau în lipsa acțiunilor adiacente, *i.e.*: aplicarea violenței asupra persoanelor, amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care combat actele huliganice” [§ 77], iar cuvântul „grosolan” ar împiedica unei asemenea diferențieri [§ 79].

2. În opinia subsemnatului, expresiile legale referitoare la acțiuni care „încalcă grosolan ordinea publică” [articolul 287 alin. (1) din Codul penal] sau acțiuni care „tulbură ordinea publică” [articolul 354 din Codul contravențional] au natura de a demonstra opțiunea legislatorului de a deosebi faptele penale de cele contravenționale. Expresia „încalcă grosolan” ordinea publică, chiar dacă pare a fi insuficient de precisă,

subliniază o amenințare mai sporită al acțiunilor social periculoase în raport cu cele care doar „tulbură” ordinea publică. Cuvântul „grosolan” are propria semnificație și greutate juridică în procesul de aplicare a normelor legale și de determinare a gradului prejudiciabil al acțiunilor huliganice. Utilizarea lui [termenului „grosolan”] este o preferință lexicală a legislatorului și demonstrează intenția acestuia de a distinge gradul prejudiciabil mai pronunțat al faptelor huliganismului penal, în raport cu faptele „nu prea grave” ale huliganismului contravențional.

3. Consider că, sub aspect procedural, decizia de incriminare revine legislatorului în baza competenței oferite prin articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, având la bază studii și cercetări de ordin criminologic. Aprecierea obiectului juridic al infracțiunii și a modalităților normative ale faptei incriminate, revin legiuitorului, iar Curtea nu ar trebui să devină un redactor al textului incriminat.

4. Mai mult, prin excluderea termenului „grosolan”, Curtea a radiat distincția gradului de prejudiciabilitate dintre huliganism [art. 287 Cod penal] și huliganismul nu prea grav [art.354 din Codul contravențional]. Această excludere va determina autoritățile care aplică legea să califice ca și infracțiuni toate faptele huliganice însoțite de violență, amenințare cu violență și opunerea de rezistență violentă persoanelor care combat actele huliganice, chiar dacă s-ar demonstra că pericolul social al acestora este redus sau neînsemnat.

#### **B. Cu privire la neconstituționalitatea textului „cinism sau” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal**

5. Curtea Constituțională a ajuns la concluzia că noțiunea „cinism” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal nu îndeplinește standardul calității legii penale, protejat de articolele 1 alin. (3) și 22, în coroborare cu articolul 23 din Constituție, deoarece este formulată de o manieră imprecisă, neclară și conferă autorităților o marjă discreționară excesivă.

6. În opinia subsemnatului, cuvântul „cinism” din norma contestată este un termen cunoscut limbii române. Plasându-l în conținutul articolului 287 alin. (1) din Codul penal, legislatorul a intenționat să caracterizeze comportamentul condamnat al persoanei care, deși nu implică acte de violență, de amenințare cu aplicarea violenței și de opunere a rezistenței, totuși el evident sfidează anumite reguli de conviețuire socială. Acest comportament poate fi calificat ca și încălcare grosolană a ordinii publice. În acest sens, Curtea Supremă de Justiție a considerat că se deosebesc printr-un cinism deosebit acțiunile de încălcarea insistentă și demonstrativă a regulilor morale, manifestată prin disprețuire și batjocură față de bolnavi, de persoanele în etate, aflate în stare de neputință, prin purtare nerușinată în prezența altor persoane, trezind indignarea acestora, etc. [Hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 19 iunie 2006 cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism].

7. În dezacord cu concluziile Curții Constituționale din §§ 86-88 al Hotărârii nr. 25 din 12 august 2021, subsemnatul consideră că Curtea Supremă de Justiție în

hotărârea explicativă menționată *supra*, a punctat cu suficientă claritate, din care rezultă că, comportamentul batjocoritor față de bolnavi, bătrâni, copii, credincioși etc., împreună cu alte circumstanțe relevante ar putea fi calificat ca și act de huliganism și sancționat în baza articolului 287 alin. (1) din Codul penal.

8. Nici nu trebuie să se apeleze la ajutorul unor juriști profesioniști pentru a înțelege că aflându-se într-un spital, azil, școală, grădiniță, biserică etc., orice persoană trebuie să aibă un comportament decent și respectuos față de oamenii care se află acolo și, totodată, să aibă certitudinea că acțiunile batjocoritoare/disprețuitoare/insultătoare comise în raport cu aceștia se vor sancționa. Altfel spus, consecințele nerespectării legislației penale sunt previzibile în mod adecvat nu doar datorită consultațiilor juridice, ci și al bunului simț (*Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54; *DCC nr. 63 din 25 aprilie 2019* § 19).

9. În dezacord cu constatarea Curții, potrivit căroră normele contestate nu îndeplinesc standardul calității legii penale (§ 91 din Hotărâre), consider relevante raționamentele din jurisprudența Curții Europene potrivit căroră „deși certitudinea este un deziderat, aceasta poate conduce la o rigiditate excesivă, iar legea trebuie să fie capabilă să țină pasul cu modificările circumstanțelor. În consecință, multe legi sunt inevitabil formulate în termeni care, într-o măsură mai mare sau mai mică, sunt vagi și a căror interpretare și aplicare devine o chestiune ce se rezolvă prin jurisprudență (*Galstyan v Armenia*, Hotărârea Camerei din 15 noiembrie 2007, §106)”. În analiza sa, Curtea trebuia să se limiteze la tehnicile standard de reglementare astfel cum au fost stabilite în cauza *Del Rio Prada v. Spania*, potrivit căroră în orice sistem juridic, oricât de clară ar fi formularea unei dispoziții legale, inclusiv o dispoziție de drept penal, există inevitabil un element de interpretare judiciară.

10. În lumina celor expuse, consider excluderea textelor „grosolan” și „cinism sau” din norma penală ca fiind superfluă. Subsemnatul susține că, problema definirii noțiunilor „grosolan” și „cinism” din articolul 287 alin. (1) Cod penal este de competența instanțelor și nu reclamă probleme de constituționalitate. În sprijinul acestei concluzii sunt pertinente considerentele Comisiei de la Veneția potrivit căroră „Curtea Constituțională ar trebui să analizeze doar „chestiuni constituționale”, lăsând interpretarea dreptului comun în sarcina instanțelor de jurisdicție generală (Studiul Comisiei de la Veneția nr. 538/2009, CDL-AD(2010)039rev, § 211).”

**JUDECĂTOR**

**AL CURȚII CONSTITUȚIONALE**

**Nicolae ROȘCA**